

בעזהש״ת

קול אמונה

דא״ח מכ״ק רבינו הקוה״ט זי״ע
מקרעטשניף

שיחו״ק בס״ג פ׳ ויקרא תש״ס
בשמחת שבת שבע ברכות לא׳ מנכדיו
שיעורים במס׳ מגילה וס׳ התניא – אדר ב׳ תש״ס

גליון תל״ו

לע"נ

הרה"ח המפואר רודף צדקה וחסד
מוהר"ר יעקב במוהר"ר שמואל יוסף

ז"ל

ריעדער

הונצה ע"י בנו שיחי

יו"ל

ע"י מערכת קול אמונה

קרעטשניף

עיה"ק ירושלים תובב"א

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' אבינועם ילין 5

ת.ד. 50163

איסור השגת גבול יודע

© כל הזכויות שמורות

סדר ועימוד

"המהודר"

(+972) 05731 53883

שיחון"ק בס"ג פ' ויקרא - זכור תש"ס

ואמרתי לבאר בזה, שהנה עכשיו משה רבינו מוסתר מבני ישראל, אף שמושה רבינו נמצא, וכמו שאיתא בפסוק 'וימת שם משה', שרק 'שם' לא ראו אותו, אבל עדיין הוא עומד ומשמש למעלה, וזהו 'והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו', שמושה רבינו מוסתר מבני ישראל עד שהשי"ת יבא לדבר עמו שוב שיחזור לשלחו לגאול את ישראל.

והנה חז"ל אמרו (בראשית רבה פ"ב פכ"ט) שבתורתו של רבי מאיר היה כתוב כתנות אור עם א', ולא כתנות עור, וכבר האריכו המפרשים לבאר, כיצד היה אפשר לשנות אות בספר התורה, ויש בזה כמה ביאורים, והביאור הפשוט בזה, שבספר תורה של רבי מאיר היה כתוב כתנות אור עם א', שהנה אור עם א' הכוונה שמאיר ובא, שהנה רבי מאיר אמר (אבות ו, א) 'כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה', וידוע מה שכתב מוהר"ו (בהקדמה לעץ חיים) שמי שמדמה שהוא עוסק בתורה לשמה, התנא רבי מאיר מכחישו, כי היכן הם הדברים הרבה

בשמחת שבת שבע ברכות לא' מנכדיו איתא מוקה"ק בדגל מחנה אפרים (פ' בא) שמה שאמרו חז"ל (ירושלמי ביכורים פ"ג) שחתן מוחלין לו, הכוונה גם לכל הנלווים אליו, וענין זה שייך בכל שבעת ימי המשתה, שאיתא שהמחילה נמשך בכל שבעת ימי המשתה.

בסוף פרשת פקודי נאמר 'ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן', הנה בפרשת כי תשא נאמר 'ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו, וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו ויראו מגשת אליו', ונאמר שם עוד 'והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו', ואמרתי בזה ממה שחנני החונן דעת, הנה איתא שמש"ה ר"ת מ'י ש'היה ה'וא ש'יהיה, שמושה רבינו יהיה הגואל האחרון, וברמב"ם מבואר שמושה רבינו יבא יחד עם משיח, ובתרגום יונתן (פרשת בא) איתא שמושה רבינו יצא עם כל בני ישראל מהמדבר ואז יהיה הגואל.

מחשבה תפיסא ביה ולא ברצונו וחכמתו, כי אם בהתלכשותם בהלכות הערוכות לפנינו, וגם שכלו מלוכש בהם, והוא יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות להיות לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופנה'.

והביאור בזה הוא, שאין חיוב לימוד התורה כשם שלומדים שאר חוקי המדינות לידע כיצד יש לנהוג, שתכלית לימוד התורה הוא לבא לדעת הבורא, שידע מהו הדין באופן זה, אף אם לא יהיה הדבר הזה לעולם, ובשעה שלומדים הדבר מקיימים המצוה של 'לעסוק בדברי תורה', ואכן יש גם ענינים שהם הלכה למעשה, אבל גם מה שאינו הלכה למעשה, ע"י מה שלומדים עי"ז מתקשרים להשי"ת.

וכשלומדים מסכת שבת, עי"ז מתקשרים לשב"ק בכל תיבה ותיבה, וזהו 'הנה אנכי בא אליך בעב הענן', שאכן השי"ת יבא אל האדם, שכל תיבה בתורה שלומדים יש בו בחי' גילוי מאתו ית', אבל הוא נסתר בין החרכים.

ואז נאמר 'ויגד משה את דברי העם אל ה'', ופירש רש"י 'תשובה על דבר זה שמעתי מהם, שרצונם לשמוע ממך, אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך, רצוננו לראות את מלכנו',

שלו, אכן בתורתו של רבי מאיר, שאחר שלמד תורה לשמה, לא היה אצלו עור עם ע', שהוא זיכך את עור הבשר שלו עד שנעשה מזה אור.

והנה השי"ת אמר למשה רבינו קודם מתן תורה, הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם כך יאמינו לעולם, ופירש רש"י שם, וגם כך, גם הבאים אחריו, והיינו שהשי"ת נתן אז הכח לצדיקי הדורות, שכשם שבשעת מתן תורה שמעו כל ישראל הדיבור של אנכי ולא יהיה לך, כמו כן בכל הדורות כששומעים דברי תורה מפי גדולי וצדיקי הדור הוי כמי ששמע מפי הגבורה בעצמו.

ובקדושת לימוד התורה מבאר התניא (פ"ה) 'והנה הלכה זו היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, שעלה ברצונו שכשיטעון ראובן כך וכך דרך משל ושמעון כך וכך יהיה הפסק ביניהם כך וכך, ואף אם לא היה ולא יהיה הדבר הזה לעולם לבא למשפט על טענות ותביעות אלו, מכל מקום מאחד שכך עלה ברצונו וחכמתו של הקב"ה שאם יטעון זה כך וזה כך יהיה הפסק כך, הרי כשאדם יודע ומשיג בשכלו פסק זה כהלכה הערוכה במשנה או גמרא או פוסקים הרי זה משיג ותופס ומקיף בשכלו רצונו וחכמתו של הקב"ה דלית

פה באופן גדול ביותר, וזה היה מהדברים הקשים ביותר בעולם שיקיימו ענין זה.

וכיון שבני ישראל היה להם אמונה גדולה במרדכי הצדיק, ועי"ז זכו שהתורה שלמדו לא היה רק לימוד תורה גרידא באופן חיזוני, אלא זכו לראות את אור התורה, על ידי מה שהאמינו שגדול הדור הוא התורה עצמה.

ואז היה אצל בני ישראל 'קיימו וקבלו' מתוך אמת, לפי שקבלו את התורה באופן של 'וגם כך יאמינו לעולם', שבשעת מתן תורה בקשו בני ישראל רצוננו לראות את מלכנו, אבל מצד שני לא רצו לקבל התורה שבעל פה, וכמו שהקשו התוס' (שבת פ"ח. - ד"ה כפה) דכיון שאמרו ישראל נעשה ונשמע, מה טעם הוצרכו לכפיית החר, ומהו 'מכאן מודעא רבה לאורייתא', ואיתא לתרין בזה דהא שאמרו בני ישראל נעשה ונשמע היה זה רק על תורה שבכתב ולא על תורה שבעל פה, ובזמן נס מרדכי נתקיים 'וגם כך יאמינו לעולם', היינו שהאמינו במה שקיבל גם התורה שבעל פה, ולכן שמעו בקולו של מרדכי באופן גדול.

ואז זכו ישראל שכשם שבתורתו של רבי מאיר נאמר כתנות אור עם א', כמו כן היה עכשיו 'ליהודים היתה

ומהו 'רצוננו לראות את מלכנו', הנני מבאר כל השנים שהכוונה בזה הוא שבני ישראל מבקשים לזכות שגם כשהם יושבים ועוסקים בתורה, אין די להם בפשט הסוגיא או בבירור ההלכה, אלא יש להרגיש שלומדים עכשיו תורת ה'.

ועל זה אמר השי"ת, שכיון שבני ישראל מבקשים לזכות לתורה באופן זה, על זה אמר לו 'לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם'.

והנה בשעת הנם של פורים, כשהיה גזירת המן התענו בני ישראל שלשה ימים לילה ויום, והיה זה מסירות נפש גדולה, מה שקבלו את הוראתו של מרדכי הצדיק, שהנה בזמן שמרדכי לא השתחוה להמן לא ידעו עדיין בני ישראל שמרדכי הצדיק הוא מחכמי הדור, והנה כשיאמרו לאחד שצריך לישועה שיתן צדקה גדולה ועי"ז תבוא לו ישועה, עוד יתכן שיקבל הדברים, אבל אם יאמרו לו שביום פלוני לא יניח תפילין ועי"ז יהיה לו ישועה, גם אם זה שאומר לו כן הוא אדם גדול עד מאד, ספק גדול אם יעשה כן, כי כיצד יתכן שלא יניח תפילין יום אחד, ואז גזר מרדכי לבטל מישראל בליל פסח את ליל הסדר, שלא יאכלו מצות ושלא ישתו ארבע כוסות, וכל ישראל שמעו בקולו, ואז קבלו בני ישראל את התורה שבעל

וצריך שיהיה הקיימו וקבלו באופן שלא ידמה שעיי"ז מתרחק מאנושיות, אלא אדרבא, על ידי מה שמתחזקים נעשה אדם, וזהו 'ליהודים היתה אורה ושמחה', שעד עתה במה היה יכול לשמוח, בזה שחוזר ואוכל וישן כל יום, ממה יש לו חיות בעולם, מהיכן יש לו חיות בעולם, על ידי מה שהוא עושה מסחר, כל דבר שאינו נצחי אינו יכול להביא לידי שמחה אמיתית, וא"כ מה השמחה בזה, ובפרט כשיודע מה יהיה הסוף, שהנה אנו רואים שיעקב אבינו כשנפגש עם רחל בכה, ופירש רש"י שבכה שראה שאינו עתיד להקבר עמה, ויש להבין לבכיה מה זו עושה, מי מדבר עכשיו מהקבורה, אכן חתן צריך לדעת ולזכור שאין זה דבר נצחי, ועיקר ענין הנישואין הוא התכלית הרוחנית שצריך לצמוח מזה.

וזהו 'ליהודים היתה אורה', שהיה אז אור גדול על ידי מה שהרגישו את אור התורה, ועיי"ז באו לידי 'ושמחה ויששון ויקר' 'משתה ויום טוב', כי אדרבא ואדרבא, רק על ידי מה שמתעלים בדרכי העבודה זוכים להרגיש שמחה וחיות בעולם.

לחיים אלע אידען, וכאשר קבלו עליהם ועל זרעם דברי הצומות וזעקתם, הנה בערב פורים מתענים

אורה, 'זו תורה', שכל ישראל זכו להשיג פנימיות התורה ולהרגיש אור התורה.

וזהו הענין מה שנאמר 'וימי הפורים האלו לא יעברו מתוך היהודים', ויש לומר שהכוונה בזה הוא 'לא יעברו' ששוב לא יעשו עבירות, שמאחר שבאים בפורים לידי קבלת התורה מרצון, עיי"ז שוב אין באים לידי עבירה.

והנה החתן ביום חופתו מוחלין לו על כל עוונותיו, והחתן מרגיש אור וטעם בעבודת ה' שלו, והוא מרגיש שהשי"ת עזר לו שיוכל להקים בית בישראל, וטעם זה נשאר לו כל ימי חייו, ולכן בכל השנה ראשונה יש לו כמה הלכות, כדי שלא ישכח בשנה ראשונה מיום החופה, שיזכור הקבלות טובות שקיבל על עצמו ביום החופה, וירגיש האור והחיות שיש לאדם ביום זה שמוחלין לו כל עוונותיו, ומאיר לו האור מן השמים.

וכמו כן יש להזהר שהפורים לא יעבור מבני ישראל, כשם שאז היה קיימו וקבלו, והיה ליהודים היתה אורה ושמחה ויששון ויקר, כך צריך שישאר לעולם.

כשהקב"ה עוזר שזוכים לקבל בפורים קבלה והארה אמיתית, אין די במה שהוא מתעלה עכשיו מעט,

שלימה, שיעור רגע קט יהיה הגאולה שלימה.

וידי רצון שנזכה בקרוב בימינו שיהיה הישועה של הכלל ישראל.

תענית אסתר, והנה תענית זה אינו נחשב כתענית קשה, לפי שיש לאדם ההרגשה שיעור מעט בא הפורים, וכמו כן יש לבני ישראל לחיות עם אמונה

שיעור גמ' מגילה (י"ח.) - ב' ויקהל תש"ס

שהוא מכוי כוונות גדולות ובא לידי מוחות, ומיד אמר לו, אין לך לכוי מאומה כי אם שיהיו בני ישראל בשמחה, כי אימתי האב בשמחה, כשהוא רואה שבניו הם בשמחה.

ושוב היה מעשה שישב הרבי ר' מאיר'ל יחד עם בנו זקה"ק ונגנו יחד על הכנור, ושאל הרבי ר' מאיר'ל לחסיד אחד, מי מנגן יותר טוב, אני או בני, וענה החסיד, איני מבין על נגינה בכנור, אבל דבר זה הנני רואה שכאשר הרבי מנגן הוא מותח את כל הקשת.

והמעשה השלישי בענין זה, הרבי ר' מאיר'ל אמר שכאשר יחלקו את רכושו לאחר אריכות ימיו ידע שמי שיפול לגורלו הכנור שלו, שיש לכינור של קדושה כשמונה עשרה, ומי שיפול לגורלו הוא מחוייב להצילו משריפה כשם שמצילים ספר תורה.

ועל ידי כנור זה נשאר מוח"ז הרה"ק ר' איתמר מנדבורנא בחיים, שהכנור

מאי דכתיב מי ימלל גבורות ה' ישמיע כל תהלתו. צדיקים פירשו הפסוק, ימלל מלשון כריתה, מלשון מולל וזורק (שבת י"ב.), שמי שמבקש להכרית הגבורות והדינים מעל בני ישראל, ישמיע כל תהלתו שיאמר כל הספר תהילים.

וכמו כן יש לומר על שירות ותשבחות, שעל ידי שירות ותשבחות אפשר לבטל הדינים.

זקה"ק היה אומר 'ושמחתם לפני ה' אלוקיכם', ושמחתם, שיש להרבות בשמחה למטה, עד שיהיה לפני ה' אלוקיכם, שיגרום גם שמחה לפני השי"ת.

אבוה"ק היו מנגנים בכינור, והיה פעם באחד הזמנים שזקה"ק ניגן בכינור, ואביו הרה"ק ר' מאיר מקרעטשניף התבונן בו בעבודתו, וראה

הניגון שמנגנים אצלינו על המזמור לדוד הראשון בסעודה שלישית, וניגון זה היה הרבי ר' מאיר'ל מנגן רק פעם אחת בשנה, בליל יום הק' בעת אמירת אנעים זמירות, ואמר שכל השנה אינו נזכר בניגון זה כי אם בליל יוה"כ, וזקני הק' הנהיג לשיר ניגון זה על מזמור לדוד, ושנה אחת כשניגן ניגון זה עם הכנור בחנוכה שמעו איך שהוא שאומר בפיו 'תהלתי תהיה לראשך עטרת'.

היה אחד מהצדיקים שבשעה שאמר באנעים זמירות 'תהלתי תהיה לראשך עטרת' תמה, כיצד יתכן שמתפילתו יהיה עטרת להשי"ת, אכן אז התחזק עם מה שאומרים בהמשך 'תיקר שירת רש בעיניך' שהשי"ת מקבל קרבן העני, וכך יקבל גם את תפילתנו.

איתא בזה"ק שעל ידי מה שאומרים השירה בכוונה, לעתיד לבא יזכו לראות איך שהמלאכים עשו מזה כתר להשי"ת.

בגמרא. סמא דכולא משתוקא. הנני מפרש מה שאומרים 'הבוחר בשירי זמרה', שלפעמים אחד מבקש להאריך בתפילה, אבל אין הוא יכול להאריך כי הקהל סיימו כבר, ויש להתפלל עם הציבור והבעל תפילה, השיריים שהוא מבקש לאמר ולא הספיק

נפל לגורלו, וכאשר בקשו להוליך אותם ממשערנוביץ לגלות טרנסמיטרע, ושם מתו הרבה מבני ישראל, ולקחו אותו וכל בני משפחתו לגירוש, ואז נזכר שלא לקח עמו את הכנור, שזה נשאר על עגלה אחרת, ונזכר בצוואת אביו הק', ולכן רץ מיד לעגלה לקחת את הכנור, ועד שחזר נסעו כל המשלוח, וכך ניצל.

הרבי ר' מאיר'ל היה מנגן גם בימי השנה, וכן היה תקופה שנהג זקה"ק, אבל בזמני ניגון רק כמה פעמים קבועים בשנה.

כשהיה ר' מאיר'ל מנגן בכנור, לפעמים היה אומר שהכנור מנגן עכשיו על נהרות בבל, וכן ידע להבחין בניגונם של אחרים את מצבם, שפעם שמע איך שאחד מנגן בשעת שמחה ואמר למנגן שהכנור סיפר לו שהיום היה לו דין ודברים עם ב"ב, ואמר לו בדיוק מה שהיה שם, ועוד היה בעל מנגן אחד שהיה חסר ביראת שמים שלו, ואמר לו ר' מאיר'ל שהכנור מספר שאינו נוטל ידיו קודם הסעודה, וכשהלה הכחיש הקשיב שוב לנגינתו ואמר לו שכן מספר הכנור, עד שהודה.

זקה"ק לא היה מספר בדרך כלל מה שהוא רואה בעת ניגונו, אכן פעם אחת בעת הדלקת נרות חנוכה ניגן

ברשי"י (ד"ה מלה) אם תרצה לקנות
הדבור בסלע, תקנה
השתיקה בשתיים. מספרים שפעם ישבו
שני צדיקים, ואחד מהם דיבר באריכות,
ושאל את השני מה הוא אומר על
דיבורו, וענה לו, שאין זה מתקרב
למעלת השתיקה...

אצל צדיקי בית רוז'ין ראו עבודת
השתיקה, שהיו יושבים ושותקים
ומזה קבלו החסידים החיות, ואמרו
עליהם הפסוק 'אין אומר ואין דברים בלי
נשמע קולם', שעל אף שאין שומעים
אצלם תפילות ולא תורות, אעפ"כ בכל
הארץ יצא קום.

לאמרו, זה מתקבל לרצון לפני השי"ת.
וזהו סמא דכולא משתוקא, שמה שהוא
שתק ואינו מספיק לאמר, מה שליבו
מדבר לפני השי"ת, זה מתקבל לרצון
לפני השי"ת.

מלה בסלע משתוקא בתרין. אני הגיל
לפרש, שהנה מי יש שלו רק קילו
אחד של צוקער אין הוא יכול להיות
סוחר של צוקער, שרק מי שיש לו הרבה
הוא יכול למכור, וכמו כן רק מי שיש לו
הרבה בליבו הוא יכול לדבר, וזהו 'מילה
בסלע' אימתי יש ערך לדיבורו,
'משתוקא בתרי' כשבתוך ליבו יש הרבה
יותר ממה שהוא מוכר לאחרים.

שיעור גמ' מגילה (י"ט.) - ב' פקודי תש"ס

שיהיה במשך ימות השנה, ולכן יש
לאדם להיות במקומו כדי שיקבל
ההשפעות לכל ימות השנה.

וכבר אמרנו לפרש שמה שנאמר 'וימי
הפורים האלה לא יעברו מתוך
היהודים', הכוונה שמה שזוכים לקנות
בפורים, נשאר לכל ימות השנה.

במתני' מהיכן הוא מתחיל, רבי
יהודה אומר מאיש יהודי.

יש לומר בדרך רמז, שהכוונה הוא שיש
הקוראים את המגילה שעד שבאים
לפסוק איש יהודי אינו מתעורר, ורק
כשבאים לאיש יהודי מתחילים להרגיש
ההתעוררות, ומי שמרגיש מאיש יהודי
כבר טוב.

זקה"ק היה אומר שהיום טוב היחיד
שמאריכים בו כל כך במוצאי
היום טוב הוא בפורים, שבכל הימים

בן עיר שהלך לדרך וכו'. בטעם הענין
שיש לקרוא במקום שהוא נמצא, יש
לומר על פי מה שהיה אומר הרבי ר'
מרדכי' לי שבפורים שפיל הוא רואה מה

כמה שעות בתוך הלילה, ומכאן ראייה החשיבות שיש לפורים דמוקפין, שכל בני ישראל מבקשים להצטרף אליהם. ומצד שני יש חשיבות מיוחדת בפורים דפרזים, שהנה איתא שכשמתפללים ומבקשים מתוך תענית, תפילתו ובקשתו מתקבלת, ובני הפרזים קוראים את המגילה כשהם עדיין בתענית, ואז אפשר לפעול מה שיבקשו.

טובים יש המאריכים שעה או יותר, אבל לא שעיקר סעודת היום יהיה במוצאי היום טוב, ורק בפורים נוהגים כן, שממשיכים את הסעודות באופן גדול, ואמר שהטעם הוא לפי שפורים בירושלים הוא בזמן זה, וכל בני ישראל מבקשים להצטרף לפורים שבירושלים, ולכן נוטלים לידים לסעודה סמוך לשקיעת החמה, וממשיכים את הסעודה

שיעור בספר התניא (פט"ז) - ב' פקודי תש"ס

נשמתו.

אכן גם מי שעדיין נשמתו בקרבו, צריך הוא לחסדי הבורא שיאיר אור ה' בנשמתו, ועל ידי מה שעובד את השי"ת בכל כוחותיו, כביכול כמים הפנים לפניו מבקש השי"ת שיתקרב אליו, ותחת מה שהיה עד עכשיו הענין של 'אם תעזבני יום יומים אעזבך', שכפי מה שמתרחק מהבורא כך מתרחק הבורא ממנו, ועי"ז התרחקותו נוראה, ואז כביכול אין להשי"ת צורך בעבודתו, ולכן אינו מרגיש חיות בתורתו ותפילתו ואין לו יראת חטא, לפי שאיבד את חינו לפני המקום, אבל כשמתעורר בתשובה על ידי שלומד בספה"ק או על ידי אמירת תהילים או יהי רצון של הרבי ר' אלימלך, ומשתוקק לשוב לפניו יתברך,

על ידי אור ה' המאיר לנפש האלקית שבמוחו. שכדי שיאיר אור ה' בנפש האלקים שבו, צריך שיזהר מכל דבר חטא הן בבין אדם למקום והן בבין אדם לחבירו, כי גם מי שעוסק בתורה ותפילה ומשתפך נפשו בתפילתו של הרבי ר' אלימלך, אם יש לו מידות רעות בבין אדם לחבירו אין אור ה' מאיר בו, ואז אין מאיר בו נשמתו.

ולפעמים על ידי החטא מסתלקת נשמתו ממנו ונמצא בו רק בבחינת אור המקיף, כי כל זמן שהוא חי אף אם הנשמה יוצאת ממנו הנשמה אינה עולה למעלה עד מיתתו, ואם בא אחד ומעוררו לתשובה, והוא בוכה ושב בתשובה על כל מעשיו הלא טובים שעושה, עוזר לו השי"ת שישוב אליו

החטאים, ואפילו מאיסור קל של דבריהם, ויוכל לבא לידי עשה טוב.

להיות סור מרע דאורייתא ודרכנו ואפילו איסור קל של דבריהם ח"ו ואהבת ה' בלבנו. דרך העבודה נאמר בתהילים 'סור מרע ועשה טוב', שבתחילה צריך שיהיה סור מרע, שללא סור מרע אי אפשר לבא לידי חיות בעשה טוב, שלאחר שיגמור במחשבתו שלא ישל בחטא בשום אופן שבעולם, וכגון, שכדי שלא ישל בשקר יהיה מוכן לוותר על ממון רב, לפי שהוא מבקש להזהר בכל אופן ובכל מצב מכל חטא שהוא, ויזהר באופן אכילתו ובכל שאר הענינים שיהיה המח שליט על הלב על ידי פחד ה' שבו.

שכל הסיבה שאין המח שליט על הלב גם בדברים המותרים, הוא משום שחסר ביראת ה' שבו, שאילו היה ירא את ה' היה בא לידי כך, כי הבה ונתבונן, אחד שהגיע אליו גאון גדול וצדיק, ויאמר לו לעשות איזה מעשה, ואז יבא אליו בחור צעיר שלומד בישיבה ויאמר לו, היודע אתה, אני לומד בישיבה פלונית ושם דעתם של הרבה בחורים הוא שלא כפי דעתו גאון וגדול זה, וכשיראה מי הם שני המדברים לפניו, זה לעומת זה, וכי ירד מדעתו לשמוע בקול הבחור הצעיר, וכמו כן יש להתבונן בכל

עוזר לו השי"ת שיאיר אור ה' על הנפש אלקית שבו, החלק אלוק ממעל, ועי"ז יוכל לעבוד את ה' כראוי.

כי עד שלא יאיר אור ה', כשם שאף שהשי"ת הוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ואין בעולם מקום כדי מחט שאין שורה שם השי"ת, ואעפ"כ אין רואים אותו, כמו כן הוא נשמת האדם שהוא חלק אלוק ממעל, שאף ששוכן באדם חלק קדוש זה, הוא טמיר ונעלם, כדי שיהיה הבחירה לאדם.

וזהו ענין הבחירה, שכשחוטא הוא עושה נגד רצון הבורא יתברך, ובכל דיבור של דברים בטלים מצער את השי"ת, ועי"ז נוטל את הנשמה הק' ומשתמש בה כנגד רצון הבורא, וכן על ידי מה שמסתובבים בבטלה או על ידי הפקרת העינים, אבל אין השי"ת מעניש את האדם מיד, שהוא מלך סבלן שאינו מעניש מיד את העוברים על רצונו, כדי שמי שיעמוד כנגד יצרו יזכה לשכר טוב.

וכשיזכה יאיר עליו אור ה' לקיים רצון הבורא על ידי מה שיתבונן בדרכיו, כי עד שלא יאיר עליו אור ה' אין לו היכולת להתבונן, שלבהמה יחשב, לפי שאין בו מח.

ועל ידי ההתבוננות יסור מהרע לפי שיגיע אליו פחד ה', ויסור מכל

ילמד תורה שתלמוד תורה כנגד כולם, וכן על ידי שאר המצוות.

ועל ידי מה שהוא זהיר בסור מרע, והיינו שאין לו מחיצה המפסקת בינו לבין השי"ת, עי"ז כשיקיים התורה והמצוות יהיה דבוק בהשי"ת.

שיהיה לבו בוער ברשפי אש. וזהו דבר שאין לו גבול, וידע העובדא מהרבי ר' זושא זי"ע שכשלמד המשנה הראשונה בברכות, 'מאימתי קוראין את שמע', פירש שיש לקרא שמע מתוך פחד ואימה מהשי"ת, ואז נפל בחלשות, שליבו בער כאש להשי"ת באופן גדול, ויש בזה מאות מדרגות.

להיות להם בחי' מוחין וחיות ונדפין לפרחא לעילא. שכשמים אין עולה דברים גשמיים, כשמקיימים מצות תפילין אין הרצועות עולים למעלה, מה שעולה למעלה הוא רק כוונת ופנימיות המצוות, וכשיש לאדם רשפי אש על ידי התורה ומצוות, זה מה שעולה למעלה, שעל ידי הרשפי אש הוא עולה למעלה, וממילא נמצאים שם תורתו ומצוותיו, ומי שאין לו רשפי אש ותשוקה וחפיצה, כיצד יעלו מצוותיו למעלה, ומבואר שלפי שעבודת ה' שלו בא על ידי מה שהתבונן בגדלות ה', וזה דבר רוחני,

עת נסיון שבא לפניו, מיהו האומר לו לשמוע את מצוות ה' ומיהו האומר לו לעבור את פי ה', שהשי"ת שהוא אוהב את עמו ישראל, וכמו שמברכים בכל יום 'אוהב עמו ישראל' והוא רוצה בטובתו, ציווהו על המצוות, וזה שמסיתו לעבור על מצות ה' הוא השונא הגדול לאדם, כיצד יעלה על הדעת שיעשה כפי מה שיצרו הרע מורה לו.

וזהו ענין סור מרע, שיהיה לו המורא האמיתי מלפני השי"ת, שגם כשיש לאדם לפעמים חשק ללמוד או להתפלל אין זה מוכיח שיש לו יראה, ההוכחה שיש לאדם יראה הוא על ידי סור מרע, שהוא מפחד לעבור על איסור קל דרבנן, וקודם שיש לאדם סור מרע באמת, גם העשה טוב אינו בשלמות.

וזהו סדר העבודה, שיתבונן בגדולת ה', ועי"ז יבא לידי יראת ה' ויסור מהרע, ואז יבא לידי עשה טוב.

כלל גדול בעבודה לבינונים וכו'. הנה היום כששואלים אחד על מצבו בעבודת ה', בד"כ הוא עונה שהוא מנסה, אבל אין די במה שמנסים, אלא יש לעשות מעשים שעי"ז יתדבק בהשי"ת על ידי הזהירות בסור מרע ועל ידי עשה טוב, שבכל זמן שיש לו פנוי

ואמרתי בענין זה על הפסוק 'ואל הבקר רץ אברהם', ואיתא בווה"ק שהבקר רץ עד למערת המכפלה, ואז ראה אברהם אבינו לראשונה את מערת המכפלה, ויש להבין מה טעם נגלה לו מערת המכפלה רק בשעה זו, אלא שכל זמן שלא היה לו את בנו יצחק, עדיין לא היה יכול לצאת מן העולם, כי מי ימלא את מקומו אחריו, וממילא לא היה יכול לראות את מערת המכפלה, אכן עכשיו כשבאו המלאכים לבשר לו הבשורה על לידת יצחק, רק עכשיו אפשר להראות לו את מערת המכפלה.

עוד יש לומר, שהנה אין כל האנשים שווים, כשהאדם ממלא את שנותיו כראוי, כשהוא עולה למעלה עם הטלית והקיטל הוא מאיר וזרח האור בכל העולמות, וענין זה רואים בכהן גדול, שרואים את הכהן גדול שהוא לובש מלבושי לבן ואורו זורח תמיד, ואומרים לאדם שכך צריך הוא להראות.

בלימוד טובי פימן רמ"ב

כי נאמן הוא בעל חובו. מה שצריך להזכיר ענין הנאמנות, כי רש"י מפרש על ענין לוו עלי ואני פורע שלפעמים אין זה מיד, ולכן כתב הטור הלשון 'כי נאמן הוא בעל חובו', שיש להאמין בהשי"ת.

ולכן אף שעדיין לא הגיע לידי רשפי אש העבודה מתעלה על ידי התבוננות זו.

לאחר התפילה - דברי התעוררות לחתן בכל העולם נוהגים שבשעת החופה לובשים קיטל, אבל בירושלים אין לובשים קיטל אלא קאפטן לבן.

והנה בחוץ לארץ המנהג הוא שלאחר אריכות ימיו של האדם מוליכים אותו לקבורה מלובש בקיטל וטלית, וזכורני ששנה אחת בערב יום הק' בדרשתו קודם כל נדרי עורר אבי הק' בדרשתו את הציבור, שביום הק' לובשים הקיטל והטלית להזכיר לבני אדם שהם עומדים לתת דין וחשבון לפני השי"ת, ואז היה עי"ז התעוררות גדולה.

וזהו גם הטעם מה שבחופה לובש החתן את הקיטל כדי לעוררו לתשובה, שאין נשארים כאן לעולם ועד, והוא עתיד ליתן דין וחשבון למעלה.

איתא שלכן יש מצוה לשמח החתן, כי כל מהות הנישואין הוא משום שעומדים למות, שאם היו חיים לעולם לא היו צריכים להקדים דור חדש, ולכן יש להעמיד דורות, נמצא שכל תכלית הנישואין הוא משום שעומדים למות, ועי"ז נשבר לב החתן בקרבו עד שצריכים לשמחו.

שני יבא להשגה יותר נעלית כיצד יכין עצמו לקראת שבת, וכמו כן בכל יום ויום נתוסף בו ההשגה כיצד להכין עצמו לשב"ק, וכפי מה שהגיע להשגה יותר נעלית בהכנה לשב"ק, כך עזר לו השי"ת למצא בהמה יותר נאה.

הנה בליל שב"ק אומרים 'שלום עליכם' למלאכים, ולכאורה כיצד נעזי פנינו למר שלום עליכם למלאכי מעלה, שבאופן שיש לומר שלום לרבו יש כמה דינים בשולחן ערוך, וכל שכן למלאכי השרת, והביאור בזה הוא כי הנה בגמרא (שבת כ"ה:) איתא 'כך היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי, ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו והגליו ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין, ודומה למלאך ה' צבאות', וכמו כן יש לכל אחד לבא בערב שבת לבחינה זו, וכשהאדם נראה כמלאך הוא יכול לומר שלום עליכם למלאכים.

שכל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. זקה"ק ביאר מאמר זה, שהנה מי שאינו אוכל ביום ראשון אינו יכול לאכול ביום שני, וכמו כן מי שאינו אוכל כל ימות השבוע אינו יכול לאכול בשב"ק, ולכן היה אוכל כל ימות השבוע כדי שיוכל לאכול לכבוד שב"ק, וזהו 'שכל ימיו היה אוכל' שכל תכלית אכילתו בימות החול היה זה 'לכבוד שבת', כדי שיוכל לאכול בשב"ק.

ועוד יש לומר בזה, שיש ללמוד כל ימיו כיצד לאכול, שאם בימות החול אכילתו הוא כבהמה, יהיה אכילתו בשבת ג"כ באופן זה, ושמאי הזקן היה עובד עבודת אכילתו כל ימות השבוע כדי שבשב"ק יהיה אכילתו לכבוד שבת.

למחר מצא נאה הימנה מניח השנייה ואוכל הראשונה. יש להבין הענין מה שתמיד בכל יום מצא בהמה יותר נאה, ויש לבאר, כשהאם מכין עצמו ביום ראשון לקראת שבת, ביום